

ویژه نامه هفته وحدت

فیش منبر:

وحدت در امت اسلام

در ماه ربیع الاول به مناسبت میلاد رسول اکرم صلی الله علیه و آله و ولادت امام صادق علیه السلام، در فاصله ۱۲ تا ۱۷ ربیع الاول در بسیاری از کشورهای اسلامی، هفته وحدت برگزار می گردد، آنچه که از لابلای احادیث و متون دینی گزارش شده این است که در تاریخ ولادت پیامبر بین مسلمانان اختلاف نظری وجود دارد. بنا به نظر اکثر اهل سنت ۱۲ ربیع الاول و بنابر نظر شیعه ۱۷ ربیع الاول را روز ولادت رسول گرامی اسلام می دانند. برخی از دانشمندان شیعه مانند کلینی^۱ [و یعقوبی]^۲ [روز ۱۲ ربیع الاول و برخی از مورخان فرقین]^۳ [هم روز دوم یا دهم ربیع الاول گفته اند. بنابراین، در هیچ يك از دو طرف، روز میلاد، پیامبر قطعی و اتفاقی نیست.

به خاطر همین موضوع، هفته وحدت به خاطر انسجام و اتحاد بیشتر امت مسلمان نام گذاری شده تا به همدلی و وحدت بیشتر بیانجامد. هفته وحدت، هفته خرم گل های زیبای بهاری است. ایام شادی بخش مسلمان و عید فرخنده احمد و پیشوای بزرگ جهان تشیع، حضرت امام جعفر صادق علیه السلام است. شرایط کنونی مسلمین مانند عصر رسول الله صلی الله علیه و آله است و به همین جهت نیازمند شناخت سیره پیامبر در برخورد با مردم و امت مسلمان عصر پیامبر صلی الله علیه و آله می باشیم تا با عمل به آن سیره شریف، در مقابل تهدیدهای دشمنان و تکفیری ها ایستادگی و مقاومت نموده و امت مسلمان متفرق را متحد

سازیم. در اینجا با محوریت وحدت به بررسی و شناخت آیات، روایات، سیره معصومین علیهم السلام و سیره علماء و اندیشمندان معاصر می پردازیم.

ضرورت اتحاد و همدلی در قرآن کریم

در قرآن کریم آیاتی را می توان یافت که در آنها به این موضوع اشاره شده است؛ از جمله مفاهیمی، چون «و اعتصموا» [۴] «تعاونوا» [۵] «اصلحوا ذات بینکم» [۶] «اصلح بین الناس» [۷] «الف بینهم» [۸] «امه واحده» [۹] «امه وسطا» [۱۰] «حزب الله» [۱۱] «صبغه الله» [۱۲] «و اخوه» [۱۳] و... که فقط در اینجا اشاره ای گذارا به آیه اعتصام می شود.

در اهمیت و ضرورت اتحاد و همدلی در میان مسلمانان از دیدگاه قرآن، هیچ تردیدی وجود ندارد و قاطعانه می توان گفت که یکی از مسائل اجتماعی، که قرآن بیش از هر چیز دیگر بر آن تأکید دارد، وحدت میان پیروان آن است. قرآن این مهم را در قالب آیات متعدد و شکلهای گوناگون، مورد توجه ویژه قرار داده است و نه تنها همسویی و همرنگی مسلمانان را برای نیل به اهداف بلند اسلام دانسته، که آن را یکی از اساسی ترین و اصلی ترین آرمان های خود برشمرده است.

محور وحدت در دیدگاه قرآنی «توحید» و در مرتبه دیگر دین اسلام است. قرآن کریم پیامبر را به سوی اهل کتاب می فرستد و از آنان برای پیوستن به شعار توحید و جدایی از غیر او دعوت می کند: «ای پیامبر! به اهل کتاب بگو، بیایید بر اساس کلمه ای که بین ما و شما مشترک است، غیر از خدا را نپرستیم و یک دیگر را در برابر خداوند بعنوان رب و پروردگار نگیریم (وحدت کنیم). پس اگر روی برگرداندند بگوئید، شاهد باشید که ما اهل تسلیم در برابر حق هستیم. وحدت واقعی با توجه به این آیات تفسیر می شود: در سوره «آل عمران» آمده است: «واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا» [۱۴]؛ یعنی همگی به ریسمان الهی چنگ زنید و متفرق نشوید. این آیه شریفه از مسلمانان می خواهد که با اسلام از دنیا خارج شوند، از این رو اعتصام به ریسمان الهی با توحید منهای نبوت پیامبر و لوازم آن صادق نیست. قرآن نیز مسلمانان را برادر خوانده [۱۵] و به وحدت سفارش می کند. واژه «حبل»، در اصل به معنای وسیله ای است که انسان توسط آن به مقصد و حاجت خود برسد، مانند ریسمانی که انسان با چنگ زدن به او خود را از ته چاهی و مانند آن نجات دهد [۱۶]. [شأن نزول آیه شریفه که دو قبيله «اوس» و «خزرج» اند، این خصوصیت را داشته اند که به طور دسته جمعی به «حبل الله» متمسك شده اند و از این قضیه زمانی گذشت که آثار سعادت و حلاوت نعمت های الهی در زندگی برای

آنان پدیدار گشت].^{۱۷} البته مفسران شیعه و اهل سنت در ذیل این آیه بحث های مفصلی ذکر کرده اند که در این مجال نمی گنجد.

مقصود از وحدت

شاید برخی تصور کنند که مقصود از وحدت و اتحاد مسلمانان این است که پیروان دین اسلام در هیچ موردی نباید دوگانگی و اختلاف داشته باشند و از عقیده گرفته تا عمل و از عبادات تا معاملات، در اصول و فروع و همه امور زندگی، آداب، رسوم، طرز فکر و شیوه های معاشرت و... باید وحدت داشته باشند؛ یا همه مسلمانان زیر لوایی واحد در آیند و به قانون واحد و سیاست یگانه، تن در دهند و از يك سياست و يك رژيم سياسی و اقتصادی پیروی نمایند. طبیعی است که این تصور خام، نه جامه عمل خواهد پوشید و نه ممکن و معقول است؛ زیرا وحدتی بدین معنا بر خلاف سنت الهی و فطرت انسانی و طبیعت بشر است. [۱۸] شهید مطهری (ره) با طرح این پرسش که «مقصود از وحدت چیست؟» می گوید: بدیهی است که منظور علمای روشنفکر اسلامی از وحدت اسلامی، حصر مذاهب در يك مذهب و یا اخذ مشترکات مذاهب و طرد مفترقات آنها که نه معقول و نه منطقی است و نه مطلوب و عملی، نیست؛ منظور دانشمندان، متشکل شدن مسلمانان است در يك صف در برابر دشمنان مشترکشان. [۱۹]

اخوت و وحدت، در سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

خط انبیاء الهی در طول تاریخ، خط وحدت بوده و این که اختلاف ناشی از دشمنی و کینه بوده است. آنچه را رسول اکرم صلی الله علیه و آله خواسته است همانا زندگی امت واحده است که با همکاری و تعاون و تضامن در راه کسب رضای خداوند حرکت کند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در راه ایجاد وحدت چنان کوشیده است که جای هیچ شکمی نیست. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مؤمنین را برادر یکدیگر خوانده است. و در آغاز رسالتش همت به تشکیل جامعه و ایجاد وحدت گماشت، و در راه تالیف قلوب مردم تلاش کرد. هجرت پیامبر به مدینه نیز در راستای ایجاد وحدت و اخوت بین مسلمانان انجام گرفت. عمل به کتاب و سنت از مشترکات مورد اتفاق مسلمین است.

وحدت بین مسلمانان بر اساس وحدت عقیدتی و فکری و فرهنگی است و همین وحدت عقیدتی و فکری بود که توانست در برابر عقاید وثنی و خرافی رایج در عصر رسول اکرم، مقاومت کند و بر آنها فایق آید و انسانی نیرومند بسازد. وحدت امت پیامبر صلی الله علیه و آله را چه بهانه بهتر از این که همه به يك خدا، يك رسول و يك كتاب باور داریم. طنین کلام مبارك حضرت رسول اسلام صلی الله علیه و آله را به گوش جان باید شنید:

کلامی که تاریخ را در می نوردد، قومیت را درهم می شکند و ملیت را در هم می کوبد و به انسانیت انسان، رنگ فطرت می بخشد.

وجود نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و سلم، بزرگ ترین مایه وحدت در همه ادوار اسلامی بوده است. چون اعتقاد آحاد مسلمانان به آن وجود اقدس بزرگوار، با عاطفه و عشق توأم است. پیامبر عظیم الشان، مرکز و محور عواطف و عقاید همه مسلمانان است. و همین محوریت، یکی از موجبات انس دل های مسلمین و نزدیکی فرق اسلامی با یکدیگر به حساب می آید.

ابعاد شخصیت نبی اکرم را هیچ انسانی قادر نیست به نحو کامل بیان کند و تصویر نزدیک به واقعی از شخصیت آن بزرگوار ارایه نماید. آنچه ما از برگزیده پروردگار عالم و سرور پیامبران سراسر تاریخ شناخته و دانسته ایم، سایه و شبیحی از وجود معنوی و باطنی و حقیقی آن بزرگوار است؛ اما همین مقدار معرفت هم برای مسلمانان کافی است تا اولاً، حرکت آنها را به سمت کمال تضمین کند و قله انسانیت و اوج تکامل بشری را در مقابل چشم آنان قرار بدهد و ثانیاً، آنها را به وحدت اسلامی و تجمع حول آن محور تشویق کند. بنابراین، توصیه ی ما به همه مسلمانان عالم این است که روی ابعاد شخصیت پیامبر و زندگی و سیره و اخلاق آن حضرت و تعالیمی که از آن بزرگوار مآثور و منصوص است، کار زیادی بشود.^[۲۰] [البته لزوم و ضرورت وحدت بدین معنا نیست که از اعتقادات خود دست برداریم و بدون دلیل تابع هر سخن و عقیده مطرح شده باشیم و یا از طرح مبانی اعتقادی خود به طور مستدل و منطقی چشم بپوشیم.

بسیار به جاست که مسلمانان، نغمه های تازه ای آغاز کنند و به سمت همگرایی و اتحاد گام بردارند. گرچه همه قبول داریم که نسبت به خاندان پیامبر(ص) ظلم ها روا داشته شده، ولایت که حق آنان بود، از آنها گرفته شده است،^[۲۱] [ولی این امر موجب نمی شود که با اهل سنت همسویی و همگرایی نداشته باشیم؛ ناگفته پیداست که بسیاری از آنان به حکم آیه «قل لا أسئلكم علیه أجراً إلا الموده فی القربى»^[۲۲]...^[۲۳] [خاندان پیامبر را دوست دارند و مودت آنان را واجب می دانند.

آن چه از مجموع مفاهیم قرآنی، بیانات و سیره پیامبر و امامان معصوم علیهم السلام فهمیده می شود، این است که همواره حفظ نظام اسلامی و مصالح عمومی بر منافع شخصی و گروهی مقدم بوده است و اینان از هر اقدامی که تفرقه و شکاف میان جماعت اسلامی را به دنبال داشته باشد، اگرچه نفع شخصی در آن می

دیده اند، احتراز می کرده اند. مهم تر از همه آن که مصالح عمومی جهان اسلام به ویژه در شرایط امروزی، اقتضا می کند که مسلمانان از هر گونه تفرقه و غیرت سازی پرهیز نموده و وحدت داشته باشند.

سیره پیشوایان دین در وحدت اسلامی

بزرگان و امامان معصوم علیهم السلام همواره تاکید و دعوت به وحدت بین امت و اجتماع مسلمانان نموده اند. رمز موفقیت و سعادت جامعه اسلامی را همان وحدت و دوری از تفرقه و اختلاف می دانند. حتی دستور به شرکت در نماز جماعت آنان داده شده است. مانند آنکه سماعه از امام صادق (ع)، از ازدواج و نماز خواندن با اهل سنت پرسش نمود، در پاسخ فرمود. پیامبر خدا با آنان وصلت نمود.^[۲۳] یا آنکه یکی از یاران امام صادق (ع) به حضرت می گوید: امام جماعتی داریم که تمام همفکران و یاران ما را دشمن می دارد (آیا به او اقتدا کنم) حضرت می فرماید: دیدگاه او، به تو زبانی نمی رساند. سوگند به خدا، اگر دارای صداقت باشی، از او سزاوارتری که به مسجد بروی، پس اولین فردی باش که داخل مسجد می شود و آخرین کسی باش که از مسجد خارج می شوی. اخلاقت را با مردم نیک گردان و سخن نیک بر زبان جاری کن.^[۲۴]

علی علیه السلام منادی وحدت

در روایات و سیره پیشوایان و بزرگان دین مورد تاکید و سفارش بوده که باید مسلمانان متحد باشند. وحدت و یکپارچگی امت اسلامی نزد آنان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد؛ چنان‌که امام علی(ع) در مقابل حق سکوت کرد، ولی از هیچ تلاشی برای اتحاد مسلمانان خودداری نورزید. امام یکی از علل اتحاد خود با خلفا را حفظ اسلام و رعایت مصالح اسلامی دانست: «به خدا سوگند! اگر بیم تفرقه میان مسلمانان و بازگشت کفر و تباهی دین نبود، رفتار ما با آنها طور دیگر بود.» [۲۵...۲۵] یا حضرت در جای دیگر می‌فرماید: «لَيْسَ رَجُلٌ فَاعْلَمَ أُخْرَصَ عَلَى جَمَاعَةٍ أُمَّهُ مُحَمَّدٌ ص وَالْفَتْهَا مِّنِّي بَدَانِ كَمَا هِيَ كَسْبُ وَحَدْتِ وَهَمْدُ لِي أُمَّتِ مُحَمَّدٍ (ص)، از من حریص تر نیست.» [۲۶۰] از این رو در روایات به معاشرت نیکو با اهل سنت تاکید و سفارش شده‌است.

امامان معصوم در بایسته‌های معاشرت با آنان سخنانی بسیاری دارند که در يك پاسخ نمی‌گنجد و می‌طلبد که خود به کتب و مقالات مفصل مراجعه نمایید. امروزه نیز یکی از بایسته‌های مهم مسلمانان همگرایی است، زیرا مصالح و منافع مشترك جهان اسلام اقتضا می‌کند که آنان در صفوف فشرده و وحدت اسلامی در برابر دشمنان قرار گیرند و از تفرقه و اختلافات غیر اصولی پرهیز نمایند. البته مقصود از وحدت اسلامی آن نیست که شیعیان سنی و سنیان شیعه شوند، بلکه مقصود از وحدت اسلامی، وحدت عملی است، بدین معنا که جهان اسلام در برابر دشمنان مشترك خود متحد شوند.

دعوت به وحدت در سیره علماء دین

به طور قطع در قرن معاصر افراد زیادی هستند که در این امر خطیر به فعالیت مشغولند که در این مجال امکان انعکاس نام و فعالیت های آنان نیست، و بیان زوایای تفکرات ایشان فرصتی جداگانه و به طور مستقل را می طلبد، که متأسفانه در این مقال، نمی گنجد. علمای بلاد و کشورها و دولت های اسلامی می توانند با اتخاذ سیاست های مشترك در برابر دشمنان خود ایستاده و از اختلافات پرهیز نمایند. بدین سان مقصود از وحدت، وحدت عقیدتی نیست، بلکه وحدت عملی است. این امر هم ضرور است و هم به معنای دست برداشتن از اصول و اعتقادات نیست. البته در این شرایط باید از هر گونه عوامل تنش زا و تفرقه پرهیز شود، زیرا دنیای استکبار در برابر دنیای اسلام ایستاده و در صدد نابودی آن می باشد.

وحدت در اندیشه آیت الله بروجردی(ره)

ایشان وحدت میان مذاهب را از وظایف حیاتی هر عالم شیعی می دانست و به همین جهت علاقه مند بود تا حسن تفاهمی بین شیعه و سنی برقرار شود تا از طرفی وحدت اسلامی که منظور بزرگ این دین مقدس است، تأمین گردد و از طرف دیگر، فقه شیعه و معارف شیعه آن طور که هست، به جامعه تسنن که اکثریت مسلمانان را تشکیل می دهند معرفی شود. هر گونه تفرقه، و دامن زدن به آن زمینه نابودی جهان اسلام را فراهم می کند. از این رو مصلحان جهان اسلام مانند آیت الله بروجردی همواره دم از «جهان اسلام» و «وحدت امت اسلامی» می زد و اصطلاحات دیگر مانند «تقریب مذاهب»، «انسجام اسلامی»، «اصلاح امور مسلمین» را به کار نمی برد، اما اندیشه داوری او همه این مفاهیم را در بر می گرفت.^[۲۷] [هدف ایشان از وحدت اسلامی، هرگز این نبود که يك گروه در گروه دیگر هضم شود و همه آن ها يك گروه و يك فرقه شوند؛ بلکه تأکید داشت با بیان نقاط مشترك همه گروه ها، دوستی، محبت و صمیمیت در میان آن ها به وجود آید و همه در برابر دشمنان اسلام به ید واحده تبدیل گردند. در نظر مرحوم آیت الله بروجردی(ره)، نیل به این هدف مقدس، از راه تمسك به حدیث ثقلین و معرفی امامان معصوم(ع) به عنوان مصداق بارز اهل بیت(ع)، بهترین، آسان ترین، کم هزینه ترین و معقول ترین راه می باشد.

شیخ محمود شلتوت

شیخ محمود شلتوت از علمای معروف اهل سنت نیز قایل به وحدت و همگرایی بین مسلمانان بود و از اهل سنت درخواست می نمود که از برخوردهای فیزیکی، و عوامل تفرقه پرهیز نموده و با شیعیان اتحاد داشته

باشند. بی شك علامه محمود شلتوت از معدود عالمانی بود که به وحدت اسلامی اهتمام ویژه داشت. وی وحدت اسلامی را این‌گونه تعریف می‌کند: «برادر دینی بین قلوب مسلمین پیوند برقرار می‌کند و آنها را همچون خانواده‌ای واحد می‌سازد. مسلمان از خوشحالی مسلمانان، خوشحال و از ناراحتی او ناراحت می‌شود. هنگامی که گمراه شد او را هدایت و هنگامی که اغفال شد او را ارشاد و هنگامی که ضعیف شد به او رحم می‌کند؛ و در يك جمله، آن گونه که برای خود می‌پسندد با او رفتار می‌کند» [۲۸]. [شیخ شلتوت کتاب خدا و سنت رسول الله(ص) را وجه اشتراك همه مذاهب می‌دانست]. [۲۹]

وحدت در اندیشه حضرت امام خمینی ره

اندیشه وحدت امام خمینی (ره) از مهم‌ترین و نابترین اندیشه‌های آرمانی محسوب می‌شود که این اندیشه نقطه عطف تاریخی در وحدت اسلامی محسوب می‌شود. آرمان وحدت امام از آنجا ناشی می‌شود که تفرقه در میان امت اسلامی نتایج ذلت باری ببار آورده که جبران آنها شاید هرگز امکان پذیر نباشد، زیرا اجانب بر مسلمین سیطره یافته و جوامع اسلامی تحت سلطه استعمار فروپاشیده‌اند. مسلمانان شخصیت و شرافت انسانی خود را از دست داده و در همه ابعاد عقب مانده‌اند بنابراین استقلال و آزادی و عظمت خود را از کف داده و به شرق و غرب وابسته شده‌اند. با توجه به این شرایط ننگین است که امام ضرورت وحدت را شدیداً لمس و احساس می‌کند و برای اصلاح جامعه بشری قیام می‌نماید تا با ایجاد همبستگی اسلامی و بالاتر از آن بین مستضعفین جهان از دخالت ابرقدرتها در مقدرات کشورهای اسلامی جلوگیری نموده و آنان را به سر منزل پیروزی رهنمون گردد. حضرت امام خمینی همواره امت مسلمان را دعوت به اتحاد و وحدت نموده‌اند. و تلاش کرده‌اند که مسلمانان متحد با هم متحد شوند. [۳۰] آغاز نهضت اسلامی امام خمینی در سال ۱۳۴۲ و وقوع انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ ایران نقطه عطف تفکر وحدت اسلامی - وحدت شیعه و سنی از يك طرف و وحدت کشورهای اسلامی از طرف دیگر - بود که شخص امام خمینی (ره) منادی این وحدت بود. اندیشه وحدت از دیدگاه امام خمینی وسیله و ابزار اصلی نفی سبیل و سلطه غیر مسلمان بر امت اسلامی بوده و وحدت رمز پیروزی و بقای امت اسلامی است. [۳۱]

وحدت در اندیشه مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای

به حق و به جرات می توان گفت بزرگ ترین منادی وحدت در عصر حاضر و پرچمدار تقریب بین مذاهب، مقام معظم رهبری است که ایشان همیشه و همواره به عنوان رهبر و شخصیت برجسته دینی، دعوت به وحدت و همبستگی بین مسلمانان می نمایند. در اینجا فقط به چند نمونه از بیانات ارشمنده ایشان اکتفا می کنیم. ایشان می فرماید: من از قدیم این اعتقاد و تفکر را داشتم و دارم و آن را يك مسئله استراتژيك می دانم؛ يك مسئله تاکتیکی و مصلحتی هم نیست که حالا بگوییم مصلحت ما ایجاد می کند که با مسلمین غیرشیعه ارتباطات داشته باشیم. مسلمانان به تدریج این اختلافات مذهبی و طایفه ای را کم کنند و از بین ببرند؛ چون در خدمت دشمن است. ما با این انگیزه صحیح، مسئله وحدت مسلمین را در جمهوری اسلامی، يك مسئله اساسی قرار داده ایم. [۲۲۰]

در جایی دیگر می فرماید: «... تدوین منشور وحدت اسلامی به همت علمای اسلام، ضروری و مطالبه ای تاریخی است، که اگر امروز به این وظیفه عمل نشود، نسل های بعدی ما را مؤاخذه خواهند کرد. در شرایطی که دنیای استکبار سعی در تخریب چهره مسلمانان دارد... و بیداری اسلامی را میان شیعه و سنی، برای خود خطر می داند... آیا عاقلانه است که مسلمانان درگیر نزاع قومی و مذهبی شوند و دشمن مشترك خود را فراموش کنند؟» [۲۲۱] مقام رهبری در جایی دیگر می فرماید: این قدر ما در روایات، در ثواب شرکت در نماز جماعت اهل سنت در زمان ائمه؛ داریم که روایت دارد که در مسجدالحرام پشت سر این ها نماز بخوانید؛ مثل این که پشت سر پیامبر (صلی الله علیه و آله) نماز خوانده اید. این معنایش چیست؟ معلوم است امام صادق (علیه السلام) نماز آن امام جماعت را با نماز پیامبر مقایسه نمی کند. مقایسه با نماز يك پیرو خودش هم نمی کند؛ اما می گوید پشت سر او نماز بخوانید؛ این یعنی چه؟ این نمایش وحدت است. عملاً وحدت را نشان بدهید. [۲۲۲]

اگر وحدت و نزدیکی فرق اسلامی چیزی است که در خدمت اسلام می باشد و اگر قبول داریم که اتحاد مسلمین به حال مسلمین مفید است و در جهت عظمت اسلام می باشد، یقیناً باید معتقد باشیم که از سوی دشمنان اسلام، سخت ترین تلاشها و پیچیده ترین توطئه ها، علیه این وحدت و اتحاد در جریان است. این دو از هم غیرقابل انفکاک است. امروز، هر چیزی که برای اسلام نافعتر است، از نظر دشمنان اسلام مبعوضتر می باشد. امروز، هر چیزی که بیشتر در جهت عظمت اسلام باشد، بیشتر هم مورد تهاجم دشمنان اسلام است. این، يك معادله ی قطعی است. [۲۲۳]

نتیجه گیری

منظور از وحدت مسلمانان این است که همه مسلمانان با وجود دیدگاهها و سلیقه های متفاوت، در برابر دشمنان مشترك یکدست و هماهنگ و منسجم عمل کنند. وحدت به معنای کنار گذاشتن مذاهب و آرای آن و ایجاد مذهب جدید نیست. از دیدگاه قرآن، ضرورت و اهمیت اتحاد، از اساسی ترین مسائل اجتماعی و دینی مسلمانان است. هدف واحد در سایه پرستش خدایی واحد، هشدار قرآن به پیامد اختلاف، چنگ زدن به ریسمان الهی و...، از بارزترین موارد تأکید قرآن بر وحدت است. اختلاف، ضعف و ناتوانی در برابر دشمنان و از دست دادن ابهت و عظمت و... را در پی دارد و سرانجامی دردناک و در نتیجه تسلط دشمنان را به ارمغان می آورد!

ایجاد اتحاد و اخوت میان ملت ها و آحاد مسلمانان در سراسر جهان، از اهداف و آرمان های اصیل اسلام است که ریشه در قرآن و سنت و آرای اندیشمندان مذاهب اسلامی دارد. برای عملی شدن این هدف و شکل گیری امت واحده اسلامی که در جهت اعتلا و عزت و عظمت و اقتدار جهان اسلام است، وحدت بر محور اصول دین و مشترکات اعتقادی و دامن نزدن به مسائل اختلافی در این عرصه از ضروریات است. خداوند متعال، وحدت بر محوری رهبری خدا و رسول و جانشینان آن حضرت را عامل حفظ همبستگی و اتحاد مردم معرفی می کند و این محوریت، می تواند برکات و آثار فراوانی را به ارمغان آورد. بنابراین، تنها در جامعه ای که گل همیشه بهار «وحدت کلمه» می روید، می توان بوی خوش شکوفایی و نوآوری را به مشام جان شنید و به استوارسازی ارزش های اخلاقی و انسانی و گسترش عدالت و معنویت امیدوار بود و بارش رحمت الهی و ورزش نسیم اصلاح و سازندگی حقیقی را نظاره گر شد.

باشد که امت مسلمان در این شرایط خاص جهانی و منطقه ای اتحاد و وحدت خویش را بیش از پیش تقویت نمایند.

پی نوشت ها

[۱] [اصول کافی، ج ۱، ص ۴۳۹]

[۲] [تاریخ یعقوبی، چاپ نجف، جزء ۲، ص ۴ به نقل از جعفر بن محمدعلیه السلام.]

[۳] [کامل التواریخ ج ۱، ص ۴۵۸ و تاریخ یعقوبی ج ۲، ص ۴]

۴ [نساء / ۱۶۴]

۵ [مائده / ۲]

۶ [انفال / ۱]

۷ [نساء / ۱۱۴]

۸ [انفال / ۶۳]

۹ [انبیاء / ۹۲]

۱۰ [بقره / ۱۴۲]

۱۱ [مجادله / ۲۲]

۱۲ [بقره / ۱۴۸]

۱۳ [حجرات / ۱۰]

۱۴ [آل عمران / ۱۰۳]

۱۵ [حجرات / ۱۰]

۱۶ [طبرسی، مجمع البیان، ج ۱-۲، ص ۸۰۳]

۱۷ [المیزان، ج ۴، ص ۵۷۶]

۱۸ [واعظ زاده خراسانی، محمد، کتاب وحدت (مجموعه مقالات)، ص ۲۰۴]

۱۹ [همان، ص ۳۸۴]

۲۰ [حدیث ولایت، ج ۲، دفتر مقام معظم رهبری]

۲۱ [نهج البلاغه، خطبه شقشقیه]

۲۲ [شوری / ۲۳]

[۲۳] [وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۲۸۳، ح ۱۰.]

[۲۴] [همان، ص ۳۸۲، ح ۶.]

[۲۵] [شهید مطهری، سیری در نهج البلاغه، ص ۱۸۰.]

[۲۶] [نهج البلاغه، نامه ۷۸]

[۲۷] [مجله حوزه، شماره ۴۳ و ۴۴، ۱۳۷۰ش.]

[۲۸] [الاسلام عقیده و شریعه، ص ۴۴۵]

[۲۹] [طلایه‌داران تقریب (۲)، ص ۹۸]

[۳۰] [خمینی، صحیفه امام، ج ۶، ص ۴۲۴]

[۳۱] [امام خمینی، صحیفه انقلاب، وصیتنامه سیاسی - الهی رهبر کبیر انقلاب اسلامی]

[۳۲] [بیانات مقام معظم رهبری، در تاریخ ۱۹ مهر ۱۳۶۸]

[۳۳] [بیانات مقام معظم رهبری، در تاریخ ۱۸ فروردین ۱۳۸۶]

[۳۴] [بیانات مقام معظم رهبری، در تاریخ ۴ آبان ۱۳۸۸]

[۳۵] [حدیث ولایت، ج ۲، دفتر مقام معظم رهبری]